

ROZWODY W OPINII PUBLICZNEJ
/wstępne rezultaty ankiety/x/

Autorzy badania^{x/}

ADAM PODGÓRECKI

JAN GÓRECKI

Badana zbiorowość - dorośli mieszkańcy
Polski

Metoda badania - wywiad ankietowy

Próba reprezentatywna -

planowana: 2500 osób

zrealizowana: 2355 osób

/próba udziałowa/

Termin realizacji: marzec - czerwiec
1962 r.

Celem ankiety - "Co myślę o rozwodach" było /w części objętej niniejszym sprawozdaniem/ uzyskanie informacji:

- o znajomości przepisów prawnych regulujących w naszym kraju sprawy związane z rozwodami;

- o rozbieżnościach między obowiązującymi przepisami prawnymi, a poczuciem prawnym.

Interpretację wstępnych wyników ankiety pozostawiamy samym Czytelnikom.

x/ Przedstawiamy w naszym sprawozdaniu jedynie zestawienia liczbowe odpowiedzi na te pytania ankiety "Co myślę o rozwodach", które dotyczą bezpośrednio interesującej nas tematyki. "Zestawienia" te przygotował CBCP. Pełne rezultaty badania oraz ich interpretację socjologiczną zawierać będzie opracowanie przygotowane przez autorów badania.

Poglądy w sprawie dolnej granicy wieku uprawniającego do wstępowania w związki małżeńskie

Tabl. 1. Poglądy badanych /na dalszą granicę wieku małżeństwa w zależności od miejsca zamieszkania

Pytanie: "Od ilu lat zdaniem Pana/i/ powinni mieć prawo zawarcia małżeństwa?"	Typ miejsca zamieszkania odpowiadających			
	Wieś		Miasto	
	mężczyzna	kobieta	mężczyzna	kobieta
nie mniej niż 25 lat	15,2	0,8	17,3	2,0
" " " 23-25 lat	75,9	10,3	76,2	13,2
" " " 22 lata	82,8	20,5	83,3	22,9
" " " 21 lat	91,6	35,3	94,2	36,0
" " " 20 lat	98,0	71,1	98,4	74,9
" " " 19 lat	98,2	78,6	98,7	80,3
" " " 18 lat	99,7	98,2	99,8	98,4
" " " 16-17 lat	99,7 ^{x/}	99,6 ^{x/}	99,8 ^{x/}	99,9 ^{x/}
100 % =	1201		1154	

Tabl. 2. Poglądy badanych na dalszą granicę wieku małżeństwa w zależności od płci

Pytanie: "Od ilu lat zdaniem Pana/i/ powinni mieć prawo zawarcia małżeństwa?"	Płeć odpowiadających			
	Mężczyźni		Kobiety	
	mężczyzna	kobieta	mężczyzna	kobieta
nie mniej niż 25 lat	13,9	1,7	18,2	1,1
" " " 23-25 lat	73,7	9,8	78,2	13,4
" " " 22 lata	81,3	19,2	84,6	23,9
" " " 21 lat	93,4	34,1	92,4	37,9
" " " 20 lat	98,4	71,2	98,0	74,6
" " " 19 lat	98,6	78,0	98,3	80,7
" " " 18 lat	99,8	98,4	99,7	98,2
" " " 16-17 lat	99,8	99,6	99,7	99,7
100 % =	1124		1231	

x/ Szeregi kumulacyjne nie sięgają 100 %, ponieważ pewna część odpowiadających nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie

Tabl. 2. Poglądy badanych na dolną granicę wieku małżeństwa w zależności od stanu cywilnego

Pytanie: "Od ilu lat zdaniem Pana/i/ powinni mieć prawo zawarcia małżeństwa?"	Stan cywilny odpowiadających											
	wolny		małżeński		rozwódziony		w separacji		wdowi			
	"m"	"k"	"m"	"k"	"m"	"k"	"m"	"k"	"m"	"k"	"m"	"k"
nie mniej niż 25 lat	13,1	1,6	15,9	1,3	27,8	-	28,6	-	23,7	1,2	23,7	1,2
" 23-25 lat	72,5	11,2	77,9	10,8	77,7	18,5	71,4	28,8	78,0	16,3	78,0	16,3
" 22 lata	82,1	20,6	83,6	21,1	81,4	23,1	90,4	33,3	80,3	27,3	80,3	27,3
" 21 lat	89,8	35,6	94,2	35,7	90,7	37,1	95,2	42,8	89,6	39,4	89,6	39,4
" 20 lat	97,1	70,6	98,7	73,2	96,3	72,2	95,2	95,2	97,1	75,2	97,1	75,2
" 19 lat	97,3	77,3	98,9	79,5	96,3	77,8	95,2	95,2	98,3	83,3	98,3	83,3
" 18 lat	99,8	97,8	99,8	98,8	100,0	98,1	95,2	100,0	100,0	96,0	100,0	96,0
" 16-17 lat	99,8	99,6	99,8	99,8	100,0	100,0	95,2	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
100 % =	480		1627		54		21		173			

"m" -- mężczyźni
"k" -- kobiety

Tabl. 4. Poglądy badanych na dolną granicę wieku małżeństwa w zależności od wieku

Pytanie: "Od ilu lat zdaniem Pana/i/ powinni mieć prawo za- warcia małżeń- stwa?"	Wiek odpowiadających											
	18-24 lat		25-29 lat		30-39 lat		40-49 lat		50-59 lat		60 i więcej lat	
	"m"	"k"	"m"	"k"	"m"	"k"	"m"	"k"	"m"	"k"	"m"	"k"
nie mniej niż 25 l	11,4	1,2	15,4	1,9	18,0	1,2	18,0	1,4	19,2	1,1	20,5	1,2
" " 23-25 l	59,6	7,9	72,0	13,2	79,7	10,8	79,7	12,8	75,1	12,1	83,6	14,4
" " 22 lata	79,5	18,9	80,8	20,8	85,4	20,9	85,4	23,9	83,9	22,0	96,9	25,5
" " 21 lat	88,0	32,0	92,6	34,7	94,6	35,7	94,6	38,3	92,3	36,7	93,9	41,1
" " 20 lat	96,7	67,8	97,9	69,4	99,2	75,6	99,2	75,8	98,9	71,9	98,0	79,2
" " 19 lat	97,2	75,3	97,9	75,6	99,4	81,9	99,4	82,0	98,9	78,8	98,4	84,5
" " 18 lat	99,5	97,7	100,0	98,5	99,6	98,8	99,6	99,6	100,0	97,1	99,6	97,6
" " 17-16 lat	99,5	99,5	100,0	99,3	99,6	100,0	99,6	99,8	100,0	100,0	99,6	99,2
100 % =	426		433		436		477		273		244	

Widać więc, że:

1. Tak w mieście, jak i na wsi ok. 3/4 badanych jest zdania, że dolną granicę wieku zawierania małżeństw należałoby ustalić dla mężczyzn nie niżej jak na 23 lata, zaś dla kobiet - nie niżej jak na 20 lat.

2. Opinie mężczyzn i kobiet na ten temat niewiele różnią się między sobą.

3. Zważywszy, że grupa osób żyjących w separacji jest wśród badanych bardzo nieliczna, można stwierdzić, że stan cywilny nie wpływa w wyraźny sposób na różnicowanie się opinii.

4. Opinie rozkładają się podobnie we wszystkich grupach wieku: od mężczyzn wstępujących w związek małżeński wymaga się zawsze większej niż od kobiet dojrzałości życiowej. Wraz ze wzrostem wieku ankietowanych rośnie w niewielkim stopniu tendencja do podwyższania granicy wieku małżeństw /zarówno w odniesieniu do kobiet, jak i do mężczyzn/.

Problem dopuszczalności rozwodów

Tabl. 5a. Poglądy badanych na dopuszczalność rozwodów w zależności od miejsca zamieszkania

Pytanie:	Typ miejsca zamieszkania	
	odpowiadających	
"Czy zdaniem Pana/i/ rozwody powinny w ogóle być dopuszczalne?"	Wieś	Miasto
tak	62,5	77,1
nie	37,1	22,4
brak odpowiedzi	0,4	0,4
100 % =	1201	54

Tabl. 5b. Motywacje odpowiedzi "tak" w zależności od miejsca zamieszkania

Motywacje odpowiedzi "tak" na pytanie "Czy zdaniem Pana/i/ rozwody powinny w ogóle być dopuszczalne?"	Ogół x/ badanych	Typ miejsca zamieszkania odpowiadających xx/	
		Wieś	Miasto
względy moralne	51,5	47,7	54,7
wzgląd na dobro współmałżonków	125,8	28,0	20,3
wzgląd na dobro dzieci	5,3	5,5	5,1
względy społeczne	4,9	5,3	4,6
inne	6,3	4,0	8,2
brak odpowiedzi	110,9	14,8	7,6
100 % =	1640	750	890

Tabl. 5c Motywacje odpowiedzi "nie" w zależności od miejsca zamieszkania

Motywacje odpowiedzi "nie" na pytanie: "Czy zdaniem Pana/i/ rozwody powinny w ogóle być dopuszczalne?"	Typ miejsca zamieszkania odpowiadających xx/	
	Wieś	Miasto
względy społeczne	25,6	23,9
względy lojalności	19,3	25,1
wzgląd na dobro dzieci	22,0	14,2
względy religijne i moralne	19,3	19,6
inne	10,5	9,6
brak odpowiedzi	33,7	9,2
100 % =	446	259

x/ Odsetki nie sumują się do 100 % ponieważ badani, mieli prawo wskazać kilka względów, dla których rozwód powinien być dopuszczalny

xx/ Odsetki nie sumują się do 100 %, ponieważ badani mieli prawo wskazać kilka względów, dla których rozwód nie powinien być dopuszczalny.

Tabl.6a. Poglądy badanych na dopuszczalność rozwodów w zależności od płci

Pytanie 8a: "Czy zdaniem Pana/i/ rozwody powinny w ogóle być dopuszczalne?"	Płeć odpowiadających	
	Mężczyźni	Kobiety
tak	73,8	65,8
nie	25,8	33,8
brak danych	0,4	0,4
100 % =	1124	1231

Tabl.6b. Motywacje odpowiedzi "tak" w zależności od płci

Motywacje odpowiedzi "tak" na pytanie: "Czy zdaniem Pana/i/ rozwody powinny w ogóle być dopuszczalne?"	Płeć odpowiadających ^{x/}	
	Mężczyźni	Kobiety
względy moralne	48,6	54,6
wzgląd na dobro współmałż.	26,9	24,7
wzgląd na dobro dzieci	4,7	5,9
względy społeczne	5,3	4,6
inne	7,7	4,8
brak odpowiedzi	10,8	11,0
100 % =	830	810

x/ Odsetki nie sumują się do 100 % ponieważ badani mieli możliwość wskazania kilku względów, dla których rozwód powinien być dopuszczalny

Tabl. 6a. Motywacje odpowiedzi "nie" w zależności od płci

Motywacje odpowiedzi "nie" na pytanie: "Czy zdaniem Pana/i/ rozwody powinny w ogóle być dopuszczalne?"	Płeć odpowiadających ^{x/}	
	Mężczyźni	Kobiety
względy społeczne	28,0	22,8
względy lojalności	21,1	21,6
wzgląd na dobro dzieci	20,8	20,4
względy religijne i moralne	16,3	21,6
inne	8,0	11,8
brak odpowiedzi	12,1	12,0
100 % =	286	416

Tabl. 7a. Poglądy badanych na dopuszczalność rozwodów w zależności od deklarowanej postawy wobec religii

Pytanie: "Czy zdaniem Pana/i/ rozwody powinny w ogóle być dopuszczalne?"	Postawa wobec religii					
	głęboko wierzący	wierzący	właściwie obojętni	nie wierzący	inny wójtownik	przez
tak	36,6	72,1	91,0	88,5	97,5	
nie	63,4	27,3	9,0	10,6	2,5	
brak danych	-	0,6	-	0,9	-	
100 % =	432	1401	255	227	40	

x/ Odsetki nie sumują się do 100 %, ponieważ badani mieli możliwość wskazania kilku względów, dla których rozwód nie powinien być dopuszczalny.

Tabl. 7b. Motywacje odpowiedzi "tak" w zależności od deklarowanej postawy wobec religii

Motywacje odpowiedzi "tak" pytanie: "Czy zdaniem Pana/i/ rozwoły w ogóle powinny być dopuszczalne?"	Postawa wobec religii x/				
	głęboko wierzący	wierzący	właściwie wierzący, ale przywiązany do tradycji religijnej	obojętny w sprawie religii i religii	przeciwnik religii
względy moralne	51,9	52,5	52,2	45,8	51,3
wzgląd na dobro współmałż.	22,6	24,5	27,6	29,4	28,2
wzgląd na dobro dzieci	4,4	5,5	5,6	4,5	5,1
względy społeczne	5,7	5,8	4,7	4,5	5,1
inne	5,7	6,1	7,3	7,5	-
brak odpowiedzi	11,4	11,5	6,0	12,9	12,8
100 % =	158	1010	232	201	39

Tabl. 7c. Motywacje odpowiedzi "nie" w zależności od deklarowanej postawy wobec religii

Motywacje odpowiedzi "nie" na pytanie: Czy zdaniem Pana/i/ rozwoly w ogóle, powinny być dopuszczalne?"	Postawa wobec religii xx/				
	głęboko wierzący	wierzący	właściwie wierzący, ale przywiązany do tra- dycji re- ligijnych	obojętny w sprawie re- ligii	przeciwnik religii
względy społeczne	21,9	27,2	26,1	25,0	-
względy lojalności	19,7	20,9	30,4	41,7	-
wzgląd na dobro dzieci	18,6	22,7	17,4	8,3	100,0
względy religijne i moralne	31,3	13,3	-	12,5	-
inne	9,5	10,7	13,0	8,3	-
brak odpowiedzi	9,9	13,3	21,7	8,3	-
100 % =	274	383	23	24	1

x/Odssetki nie sumują się do 100 %, ponieważ badani mieli prawo wskazać kilka względów, dla których rozwód powinien być dopuszczalny.

xx/Odssetki nie sumują się do 100 % ponieważ badani mieli możliwość wskazania kilku względów, dla których rozwód nie powinien być dopuszczalny.

Przekonanie więc o dopuszczalności rozwodów częściej nieco występuje w mieście niż na wsi, wśród mężczyzn niż wśród kobiet. Przeciwnikami rozwodów częściej są ludzie deklarujący religijność, niż obojętni wobec religii lub przeciwnicy religii.

Dopuszczalność rozwodów motywowana jest najczęściej:

- a/ względami moralnymi .
- b/ dobrem współmałżonków

Pierwsza motywacja nieco częściej pojawia się w odpowiedziach ludności miast, niż na wsi; częściej wśród kobiet niż wśród mężczyzn. Druga motywacja częściej występuje na wsi niż w mieście.

Osoby uważające, że rozwody nie powinny być dopuszczalne najczęściej motywują to:

- a/ "względami społecznymi"
- b/ lojalnością współmałżonków
- c/ dobrem dzieci
- d/ względami religijnymi

Motywacja /c/ "dobro dzieci" - częściej występuje w odpowiedziach pochodzących od ludności wiejskiej.

Opinie o rozwodach

Tabl.8. Poglądy badanych w zależności od miejsca zamieszkania

Pytanie: "Które z wymienionych opinii o rozwodach trafiają Panu/i/ do przekonania?"	Typ miejsca zamieszkania odpowiadających x/	
	Wieś	Miasto
lepszy jest rozwód niż złe życie i zdrady małżeńskie	54,2	62,9
rozwód jest sprzeczny z nakazami religii	22,0	23,7
rozwody są niemoralne	22,3	16,5
istnienie możliwości rozwodów stwarza zachętę do rozdzielania się	18,3	18,4
rozwody przynoszą szkodę społeczeństwu	16,8	13,2
rozwody przynoszą szkodę dzieciom	3,2	4,8
inne opinie i brak odpowiedzi	1,2	1,5
100 % =	1201	1154

Tabl.9. Poglądy badanych w zależności od deklarowanej postawy wobec religii

Pytanie: "Które z wymienionych opinii o rozwodach trafiają Panu/i/ do przekonania?"	Deklarowana postawa wobec religii ^{x/}				
	głęboko wierzący	wierzący	właściwie niewierzący, ale przywiązani do tradycji	obojętny w sprawach religii	przeciwnik religii
lepszy jest rozwód niż złe pożycie i zdrady małżeńskie	30,5	58,7	77,6	81,9	95,0
rozwód jest sprzeczny z nakazami religii	28,5	23,3	19,2	15,0	12,5
rozwoły są niemoralne	45,4	17,1	6,3	2,6	2,5
istnienie możliwości rozwodów stwarza zachętę do rozchodzenia się	23,6	19,8	12,2	9,3	5,0
rozwoły przynoszą szkodę społeczeństwu	31,0	13,4	8,6	4,0	2,5
rozwoły przynoszą szkodę dzieciom	2,3	4,5	4,3	3,5	7,5
inne opinie i brak odpowiedzi	1,6	1,4	1,3	1,3	-
100 % =	432	1401	255	227	40

x/ Odsetki sumują się do 100 % ponieważ badani mieli prawo podkreślać wszystkie odpowiadające im opinie.

Rozwód nad złe powycie i zdrady małżeńskie przenoszą więc częściej mieszkańcy miast i ludzie obojętnie lub negatywnie ustosunkowani do religii /nie możemy na razie wyjaśnić, w jakim stopniu zakresy tych dwu grup pokrywają się ze sobą/. Również o "nie-moralności rozwodów" rzadziej mówią mieszkańcy miast i ludzie niewierzący. Warto także zwrócić uwagę na wyraźnie większy wśród wierzących odsetek opinii, że rozwody przynoszą szkodę społeczeństwu.

Poglądy w sprawie okoliczności, jakie powinny stanowić podstawę do udzielenia rozwodu

Tabl. 10a. Poglądy w sprawie okoliczności rozwodów

Pytanie:	Odpowiedzi x/		
	"raczej tak"	"raczej nie"	trudno mi powiedzieć i brak odpowiedzi
całkowity rozpad /zniszczenie/ pożycia małżeńskiego	80,3	7,0	12,7
bicie, znęcanie się nad współmałżonkiem lub dziećmi	80,0	10,1	9,9
uporczywe pijaństwo jednego z współmałżonków	66,4	20,4	13,2
odmowa dostarczenia środków na utrzymanie rodziny	56,2	26,9	16,9
zdrada małżeńska ze strony żony	45,4	32,4	22,2
popęknienie przez jedno z współmałżonków zabójstwa	43,5	24,8	31,7
złe współżycie fizyczne	42,9	27,4	29,7
zdrada małżeńska ze strony męża	38,2	39,7	22,1
popęknienie przez jedno z współmałżonków kradzieży	12,3	58,0	29,7
niezgodność charakterów	2,2	0,3	0,3
bezpłodność	1,9	0,1	-
inne	7,6	0,6	0,1
100 % =		2355	

x/ Odsetki nie sumują się do 100 %, ponieważ badani wymieniali wszystkie okoliczności mogące - ich zdaniem - stanowić podstawę do udzielenia rozwodu oraz wszystkie okoliczności, które podstawą do rozwodu być nie mogą.

Tabl. 10b. Poglądy w sprawie
okoliczności rozwodów w zależności
od miejsca zamieszkania

Odpowiedzi "raczej tak" na pytanie o okoliczności dające podstawę do rozwodu	Typ miejsca zamieszkania odpowiadających x/	
	Wieś	Miasto
całkowity rozkład /zniszczenie/ pożycia małżeńskiego	75,7	85,1
bicie, znęcanie się nad współmałżon- kiem lub dziećmi	76,2	84,0
uporczywe pijaństwo jednego z małżonków	61,1	71,8
odmowa dostarczenia środków na utrzymanie rodziny	49,7	63,0
zdrada małżeńska ze strony żony	45,5	45,1
popęknienie przez jedno z współ- małżonków zabójstwa	39,0	47,8
złe współżycie fizyczne	37,2	48,9
zdrada małżeńska ze strony męża	40,0	36,3
popęknienie przez jedno z współ- małżonków kradzieży	11,1	13,5
niezgodność charakterów	1,9	2,4
bezpłodność	2,1	1,7
inne	5,2	10,0
100 % =	1201	1154

x/ Odsetki nie sumują się do 100 %, ponieważ badani wymieniali
wszystkie okoliczności mogące - ich zdaniem - stanowić podstawę
do udzielenia rozwodu, oraz wszystkie okoliczności, które
podstawą do rozwodu być nie mogą.

Tabl. 10c. Poglądy w sprawie okoliczności rozwodów w zależności od płci

Odpowiedź: "raczej tak" na pytanie o okoliczności dające podstawę do rozwodu	P ł e ś odpowiadających x/	
	Mężczyźni	Kobiety
całkowity rozkład /zniszczenie/ pożycia małżeńskiego	80,9	79,9
bicie, znęcanie się nad współmałżonkiem lub dziećmi	78,2	81,7
uporczywe pijaństwo jednego z małżonków	65,0	67,7
odmowa dostarczania środków na utrzymanie rodziny	55,8	56,6
zdrada małżeńska ze strony żony	50,9	40,2
popęknienie przez jedno z współmałżonków zabójstwa	44,0	42,7
złe współżycie fizyczne	44,1	41,8
zdrada małżeńska ze strony męża	36,9	39,4
popęknienie przez jedno z współmałżonków kradzieży	11,5	13,0
niezgodność charakterów	2,2	2,1
bezpłodność	1,9	2,0
inne	8,0	7,1
100 % =	1124	1231

x/ Odsetki nie sumują się do 100 %, ponieważ badani wymieniali wszystkie okoliczności mogące - ich zdaniem - stanowić podstawę do udzielenia rozwodu.

Tabl. 10d. Poglądy w sprawie okoliczności rozwodów w zależności od wieku

Odpowiedź: "raczej tak" na pytanie o okoliczności dające podstawę do rozwodu	W i e k x/ odpowiadających					
	18-24 lat	25-29 lat	30-39 lat	40-49 lat	50-59 lat	60 lat i wię- cej
całkowity rozkład /zniszczenie/ pożycia małżeńskiego	84,0	85,0	83,5	79,7	75,5	67,2
bicie, znęcanie się nad współ- małżonkiem lub dziećmi	85,7	86,4	80,7	78,8	73,6	67,6
uporczywe pijaństwo jednego z małżonków	72,1	72,1	68,9	63,7	61,2	53,3
odmowa dostarczania środków na utrzymanie rodziny	61,3	63,5	59,1	53,2	49,8	41,0
zdrada małżeńska ze strony żony	54,0	49,4	46,3	40,1	36,3	40,6
popęknienie przez jedno z współmałżonków zabójstwa	46,7	41,8	45,5	42,6	42,5	39,4
złe współżycie fizyczne	47,4	49,2	44,0	40,1	39,6	31,6
zdrada małżeńska ze strony męża	46,5	43,4	37,4	33,8	29,7	34,4
popęknienie przez jedno z współmałżonków kradzieży	12,9	10,4	8,8	13,6	13,2	17,2
niezgodność charakterów	2,3	2,8	1,5	2,3	1,5	2,9
bezpłodność	2,1	3,6	1,6	1,3	1,8	1,6
inne	8,2	6,9	8,7	7,1	7,0	7,4
100 % =	426	433	486	477	273	244

x/ Odsetki nie sumują się do 100 %, ponieważ badani wymieniali wszystkie okoliczności mogące - ich zdaniem - stanowić podstawę rozwodu.

Większość ankietowanych uważa, że podstawą do udzielenia rozwodu powinny być następujące okoliczności:

- a/ całkowity rozkład /zniszczenie/,
pożycia małżeńskiego,
- b/ bicie, znęcanie się nad współmałżonkiem
lub dziećmi,
- c/ uporczywe pijaństwo jednego ze współmałżonków,
- d/ odmowa dostarczenia środków na
utrzymanie rodziny,

Ponad 1/3 ankietowanych uważa, że podstawą do udzielenia rozwodu powinny być również:

- a/ zdrada małżeńska ze strony żony,
- b/ popełnienie przez jedno ze współmałżonków zabójstwa,
- c/ złe współżycie fizyczne,
- d/ zdrada małżeńska ze strony męża.

Pewne różnice w częstości akceptowania różnych okoliczności jako podstawy rozwodu - widoczne są w zamieszczonych tablicach.

Kwestia orzeczenia rozwodu, gdy żąda go współmałżonek wyłącznie
winny rozkładu małżeństwa

Tabl. 11. Poglądy badanych w zależności
od miejsca zamieszkania

Pytanie: "Czy i pod jakimi warunkami powinno się udzielić rozwodu tej osobie /mężowi lub żonie/, które ponosi winę za rozkład małżeństwa?"	Typ miejsca zamieszkania odpowiadających	
	Wieś	Miasto
powinno się odmówić winnemu /winnej/ prawa do rozwodu sądowego, jeśli druga strona nie wyraża zgody	34,7	32,1
powinno się dać winnemu /winnej/ prawo do rozwodu sądowego niezależnie od jego/jej/winy	26,1	33,7
w ogóle uważam rozwody za niedopuszczalne	17,9	12,4
trudno mi powiedzieć	20,2	21,0
brak odpowiedzi	1,1	0,8
100 % =	1201	1154

Tabl. 12. Poglądy badanych w zależności od płci

Pytanie: "Czy i pod jakimi warunkami powinno się udzielać rozwodu tej osobie /mężowi lub żonie/, która ponosi winę za rozkład małżeństwa?"	P ł e ć odpowiadających	
	Mężczyźni	Kobiety
powinno się odmówić winnemu /winnej/ prawa do rozwodu sądowego, jeśli druga strona nie wyrazi zgody	31,5	35,2
powinno się dać winnemu /winnej/ prawo do rozwodu sądowego niezależnie od jego /jej/ winy	33,6	26,3
w ogóle uważam rozwody za niedopuszczalne	12,9	17,3
trudno mi powiedzieć	21,2	20,1
brak odpowiedzi	0,8	1,1
100 % =	1124	1231

Jak widać, opinie w omawianej sprawie są dość podzielone. Przede wszystkim okoli 1/5 ankietowanych nie potrafi /lub nie chce/ wypowiedzieć się w tej sprawie. Nieznaczna większość badanych sądzi, że "powinno się odmówić winnemu /winnej/ rozwodu, jeżeli druga strona nie wyrazi na to zgody".

Mężczyźni częściej niż kobiety, a mieszkańcy miast częściej niż mieszkańcy wsi, wypowiadają pogląd przeciwny /tj. że prawo do wystąpienia o rozwód powinno przysługiwać niezależnie od ponoszenia winy za rozkład małżeństwa/.

Ocena rozwodów jako zjawiska społecznego

Tabl.13. Poglądy badanych w sprawie rozwodów jako zjawiska społecznego w zależności od miejsca zamieszkania

Pytanie: "Czy zdaniem Pana/i/ rozwody są obecnie niepokojącym zjawiskiem społecznym?"	Typ miejsca zamieszkania odpowiadających	
	Wieś	Miasto
tak	34,2	33,0
raczej tak	34,5	34,3
raczej nie	17,6	17,6
nie	5,0	5,6
trudno mi powiedzieć	8,5	9,3
brak odpowiedzi	0,2	0,2
100 % =	1201	1154

Tabl.14. Poglądy badanych w sprawie rozwodów jako zjawiska społecznego w zależności od wykształcenia

Pytanie: "Czy zdaniem Pana/i/ rozwody są obecnie niepokojącym zjawiskiem społecznym?"	Wykształcenie odpowiadających					
	niepełne podst.,	podsta- wowe	niepełne średnie	śred- nie	niepełne wyższe	wyższe
tak	44,1	32,1	30,5	31,1	26,4	34,1
raczej tak	28,1	36,8	39,5	33,5	31,1	24,7
raczej nie	12,3	17,2	18,0	20,5	25,5	21,2
nie	6,1	4,1	4,7	5,5	7,6	12,9
trudno mi powiedzieć	9,2	9,7	6,8	9,4	9,4	7,1
brak odpowiedzi	0,2	0,1	0,5	-	-	-
100 % =	424	847	428	459	106	85

Nieco ponad 2/3 badanych sądzi więc, że rozwody są obecnie niepokojącym zjawiskiem społecznym. Wraz ze wzrostem wykształcenia ankietowanych nieznacznie maleje częstość takiego przekonania.

Poglądy w sprawie przyczyn rozchodzenia się małżeństw

Tabl.15. Poglądy w sprawie przyczyn
rozwodów w zależności od miejsca zamiesz-
kania

Pytanie: "Co Pana/i/ zdaniem najczęściej jest powodem rozchodzenia się małżeństw?"	Typ miejsca zamiesz- kania odpowiadających	
	Wieś	Miasto
zbyt młody wiek zawierających małżeństwo	59,2	56,6
zawieranie małżeństwa bez należytego, wzajemnego poznania się	48,5	51,4
pijaństwo męża /żony/	43,5	37,9
zdrada małżeńska	40,3	34,9
zawieranie małżeństwa bez liczenia się z warunkami materialnymi	24,6	30,7
złe pożycie fizyczne w małżeństwie	16,0	18,5
praca zawodowa kobiet i ich niezależność finansowa	9,9	14,1
małżeństwo w ogóle nie odpowiada dzisiej- szym ludziom /małżeństwo przeżywa obecnie kryzys/	4,8	7,0
inne powody	2,9	3,3
brak odpowiedzi	0,8	0,1
100 % =	1201	1154

Za najczęstsze przyczyny rozwodów około 50 % ankietowanych uważa:

- a/ zbyt młody wiek zawierających małżeństwo
- b/ zawieranie małżeństwa bez należytego, wzajemnego poznania się.

x/ Odsetki nie sumują się do 100 %, ponieważ badani mieli prawo wskazać trzy najważniejsze - ich zdaniem - przyczyny.

Ponad 1/4 badanych do przyczyn tych zalicza również:

- a/ pijaństwo /męża lub żony/
- b/ zdradę małżeńską
- c/ zawieranie małżeństwa bez liczenia się z warunkami materialnymi

Pijaństwo i zdrada małżeńska - jako przyczyny rozchodzenia się małżeństw - wymieniane są nieco częściej na wsi niż w mieście. Natomiast na warunki materialne wskazują ^{częściej} mieszkańcy miast.

CHARAKTERYSTYKA BADANEJ ZBIOROWOŚCI

Tabl. I. Mieszkańcy miast

Cechy społeczno - demograficzne badanej zbiorowości mieszkańców miast /100 % = 1154/		Osób	%
Płeć	mężczyźni	552	47,8
	kobiety	602	52,2
	brak danych	-	-
Wiek	18 - 24 lata	218	18,9
	25 - 29 lat	221	19,1
	30 - 39 lat	286	24,6
	40 - 49 lat	227	19,8
	50 - 59 lat	130	11,3
	60 lat i więcej	72	6,3
	brak danych	-	-
Stan cywilny	wolny	248	21,5
	małżeński	792	68,6
	rozwódziony	34	3,0
	w separacji	13	1,1
	wdowi	67	5,8
Wykształ- cenie	brak danych	-	-
	niepełne podstawowe	81	7,0
	podstawowe	334	28,9
	niepełne średnie	274	23,7
	średnie	306	26,5
	niepełne wyższe	80	6,9
	wyższe	76	6,7
Grupa społeczno- zawodowa	brak danych	3	0,3
	rolnik gospodarujący indywidualnie	10	0,9
	robotnik rolny lub leśny, członek	-	-
	spółdzielni produkcyjnej	1	0,1
	robotnik niewykwalifikowany	121	10,5
	robotnik wykwalifikowany	419	36,2
	rzemieślnik pracujący w warsztacie	-	-
	własnym lub spółdzielczym	74	6,4
	pracownik umysłowy	482	41,8
Miejsce zamieszka- nia	inny zawód	11	1,0
	brak danych	36	3,1
	miasto do 10 tys. mieszk.	212	18,4
	miasto od 10 do 20 tys. mieszk.	143	12,4
	miasto od 20 do 100 tys. mieszk.	276	23,9
	miasto ponad 100 tys. mieszk.	518	44,9
	brak danych	5	0,4

Tabl. II. Mieszkańcy wsi

Cechy społeczno - demograficzne zbadanej zbiorowości mieszkańców wsi /100 % = 1201/		Osób	%
Płeć	mężczyźni	572	47,6
	kobiety	629	52,4
	brak danych	-	-
Wiek	18 - 24 lata	208	17,3
	25 - 29 lat	212	17,7
	30 - 39 lat	200	16,7
	40 - 49 lat	250	20,8
	50 - 59 lat	143	11,9
	60 lat i więcej	172	14,3
	brak danych	16	1,3
Stan cywilny	wolny	232	19,3
	małżeński	835	69,5
	rozwódziony	20	1,7
	w separacji	8	0,7
	wdowi	106	8,8
Wykształcenie	brak danych	-	-
	niepełne podstawowe	343	28,6
	podstawowe	513	42,7
	niepełne średnie	154	12,8
	średnie	153	12,8
	niepełne wyższe	26	2,2
	wyższe	9	0,7
Grupa społeczno-zawodowa	brak danych	3	0,2
	rolnik gospodarujący indywidualnie	164	63,6
	robotnik rolny lub leśny, członek		
	spółdzielni produkcyjnej	34	2,8
	robotnik niewykwalifikowany	40	3,3
	robotnik wykwalifikowany	65	5,4
	rzemieślnik pracujący w warsztacie		
	własnym lub spółdzielczym	26	2,2
	pracownik umysłowy	230	19,2
	inny zawód	13	1,1
	brak danych	29	2,4